

ΑΡΧΙΜ. ΔΩΡΟΘΕΟΣ ΠΑΠΑΡΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ - ΘΕΟΛΟΓΟΣ,
Α΄ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

1. Πρόκληση στή λογική ἢ πραγματική ἀλήθεια;

Ποῦ ἀκούστηκε καί ποιός νά τό πίστευε, μιά νεαρή ἔφηβος σ' ἓνα φτωχικό χωριό τῆς Παλαιστίνης νά δέχεται τήν επίσκεψη ἑνός Ἀγγέλου καί νά συνομιλεῖ μαζί του ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ; (π. Ἀλέξ. Σιμέμαν).

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι πού «βλέπουν» τά συναξάρια, τίς ἱστορίες τῶν ἐξ οὐρανοῦ ἐπισκέψεων, μέ τή μοντέρνα δυσπιστία. Ἐπιχειροῦν μέ τή «λογική» νά ἀπομειώσουν ἀκόμη καί ὅ,τι ἐξ ὀρισμοῦ ξεπερνᾶ τή λογική, κι ἄς εἶναι ἀληθινό καί πραγματικό, χωρίς νά τήν ἀναιρεῖ. Ἄλλο αὐτή, ἄλλο ἐκεῖνο.

Κι ὅμως! Ἡ πραγματική ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελισμοῦ προβάλλει ἐδῶ καί δύο χιλιάδες χρόνια στό ἐνδιαφέρον μας! Κάθε φορά πού τήν ἀκούμε, μᾶς συνεπαίρνει καί μᾶς συγκινεῖ! Μᾶς γεμίζει χαρά καί ἀληθινή εὐτυχία. Ἀνοίγει τούς ὀρίζοντες τῆς καρδιάς μας.

Στήν ἐποχή τῶν ἀμέτρητων δυσκολιῶν πού ζοῦμε, μέ χίλια μύρια προβλήματα, θέλουμε ν' ἀκούσουμε καί νά πιστέψουμε τήν πραγματική ἱστορία πού ξεπερνᾶ τά ὄρια τοῦ φυσικοῦ καί ξυπνᾶ τήν ταλαίπωρη ζωή μας. Τῆς δίνει νόημα, προοπτική ἀληθινῆς εὐτυχίας:

«*Εὐαγγελίζου γῆν χαράν μεγάλην*»: ἡ μεγάλη χαρά ἀναμεταδίδεται ὡς εὐχάριστο νέο στήν ἀνθρωπότητα. Εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, πού ἐπιδραῖ εὐεργετικά στίς καρδιές μας. Εἶναι ὁ Χριστός πού μᾶς χαρίζεται, καί βρῖσκουμε τή ζωή μας, γι' αὐτό καί χαιρόμαστε.

2. Ὁ Θεός, ἐντολέας ἢ διαλεγόμενος;

Πῶς φαντάζεται ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό; Σάν Θεός πού εἶναι, τά ξέρει ὅλα, δηλαδή θέλει καί ὑπάρχουν. Κανείς δέν μπορεῖ νά τοῦ φέρεي ἀντίρρηση. Ἡ

Ίδια μας ή ύπαρξη εἶναι δικό του δῶρο. Ὁ Θεός δίνει ἐντολές, προδιαγραφές, ὅρια καί ἐκφράσεις ζωῆς. Καί ὁ ἄνθρωπος, θέλει δέν θέλει, τίς ἀποδέχεται. Αὐτὴν γενικά τὴν αἴσθησις ἔχουμε.

Ἡ ἱστορία, ὅμως, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μᾶς δίνει ἄλλη αἴσθησις. Ὁ ἀπρόσιτος, δυνατός καί παντογνώστης Θεός διαλέγεται μ' ἓνα ἀδύναμο πλάσμα, καί μάλιστα μέ μίαν ἔφηβη 16 χρονῶν, σέ μιά ἐποχή καί κοινωνία πού ἡ γυναίκα εἶχε ἐλάχιστη ἀξία.

Βέβαια αὐτή ἡ νεαρή κοπέλα εἶχε προετοιμαστῆ καί ἀποδείχτηκε ὅτι εἶχε γίνῃ ὅ,τι τελειότατο καί ἀπλούστατο καί ἀγνότατο μπόρεσε νά δώσει ὁ κόσμος, ἀφάνταστα ἀνώτερη ἀπὸ τίς προφητικές ὑπεραξίες του.

Ἀξίζει νά προσέξουμε τίς προϋποθέσεις τοῦ διαλόγου. Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, πού ἀποστέλλεται ἀπὸ τὸν Θεό στή Μαρία, δέν ἀποστέλλεται γιὰ νά τῆς μεταφέρει μίαν ἐντολή, ἀλλά μίαν ἀγγελία-πρόταση πού «ἀπαιτεῖ» τὴ γνώμη καί τὴ δική της ἀπόφασις.

Μᾶς ἐκπλήσσει ὁ διάλογος Μαρίας καί Ἀρχαγγέλου, ὅταν ἐμεῖς δέν καταφέρνουμε οὔτε κἄν ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπο νά συνομιλήσουμε ἔτσι, μέ σεβασμό, ὥστε ν' ἀφουγκραστοῦμε τὸν ἄλλον! Ὁ Θεός, μέ τὴν ἐντεταλμένη στάση τοῦ Ἀρχαγγέλου, σέβεται τὴ Μαρία στή μεταξύ τους συνομιλία. Δείχνει τὴν ἀγάπη του πρὸς τὸ πρόσωπό της καί τὸ σεβασμό του στὴν ἐλευθερία της.

3. Ὁ διάλογος πού ὀδηγεῖ στὴν ὑπακοή

Ἐάν ὁ διάλογος μέ σεβασμό φανερῶνει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἡ ἄλλη ὄψη τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ὑπακοή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

«Εἶπε ὁ ἄγγελος σ' αὐτήν· μὴ φοβᾶσαι, Μαριάμ. Διότι βρῆκες Χάρη ἀπὸ τὸν Θεό. Θά συλλάβεις στή γαστέρα σου καί θά γεννήσεις γιό καί θά τὸν ὀνομάσεις Ἰησοῦ (Σωτῆρα). Διότι αὐτός θά εἶναι μέγας, θά κληθεῖ Γιός τοῦ Ὑψιστοῦ Θεοῦ καί θά δώσει σ' Αὐτόν ὁ Θεός τὸ θρόνο τοῦ Δαβὶδ τοῦ βασιλεῦς, πού θά εἶναι πρόγονός του».

Ὁ Ἀρχάγγελος ἀνακοινώνει στή Μαρία τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Υἱοῦ του, ἀλλά στὴν οὐσία ζητᾷ τὴν ἀποδοχὴ της. Νά πεῖ τὸ «ναί» στὴν πρόσκλησις καί νά συμμετάσχει στὴν ἐκπλήρωσις τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ συγκατάθεσις καί ἡ ὑπακοή τῆς Μαρίας δέν ἀποτελεῖ ἐπιβολή, «θέλεις, δέν θέλεις, ἔτσι θά γίνουν τὰ πράγματα». Γι' αὐτὸ καί ἐλεύθερα διατυπώνει τὴ γνώμη της, τὴν ἀντίρρησή της: *«Καὶ εἶπε ἡ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελο: πῶς θά γίνῃ αὐτό, ἀφοῦ δέν γνωρίζω σύζυγο».*

Ὁ Ἀρχάγγελος ἐπικαλεῖται τότε τὴ δύναμις τοῦ Θεοῦ, στὴν ὑπέρβασις κάθε

ἀνέφικτου, μέ παράδειγμα τό θαυμαστό γεγονός τῆς κυοφορίας παιδιοῦ ἀπό τὴν ἄτεκνη καὶ ἡλικιωμένη συγγένισσά της, τὴν Ἐλισάβετ.

Ὑπακοὴ στό θέλημα τοῦ Θεοῦ δέ σημαίνει μὴν ἀόριστα τυφλὴ ὑποταγὴ, ἀλλὰ μὴν ἐκούσια παράδοση ταπεινώσης καὶ διάκρισης στό θέλημα τοῦ Θεοῦ: *«δέχομαι ὡς δούλη Κυρίου. Ἄς γίνει σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ»*.

Παρόμοια εἶναι ἡ ὑπακοὴ τοῦ Χριστοῦ στόν Θεό Πατέρα Του, τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴ σύλληψή του. Διατυπώνει τό θέλημά του στὴν ἱκετευτικὴ προσευχή του: *«Πατέρα μου, ἂν εἶναι δυνατόν, νά μὴν πιῶ τό πικρὸ ποτήρι τοῦ θανάτου»*. Ὅμως, ἀμέσως συμφωνεῖ, ὑπακοῦει στό θέλημα τοῦ Πατέρα Του: *«Ἄς μὴν γίνει τό δικό μου θέλημα, ἀλλὰ τό δικό σου θέλημα»*.

Ὑπακοὴ δέν εἶναι ἓνας ἀθέλητος ἐξαναγκασμός καὶ μὴ ἀθέλητη ὑποταγὴ, ἀλλὰ ἐλεύθερη συγκατάθεση στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ στάση τῆς Παναγίας στόν Εὐαγγελισμό ἀποτελεῖ ἓνα τέλειο παράδειγμα γιὰ τὴ δική μας στάση πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ καὶ ἓνα τέλειο ὑπόδειγμα ἀναλογικά στίς σχέσεις μας μέ τοὺς συνανθρώπους μας: συνεργασία φίλων, παραδοχὴ συνανθρώπων, ἀγάπη καὶ ὑπακοὴ συζύγων, στοργὴ γονέων σέ παιδιά, στοργὴ ἀδελφῶν μεταξύ τους, στοργὴ πρὸς ὄρμους καὶ γηραλέους γονεῖς, ἐπαγγελματικές σχέσεις, ἐκπαιδευτικὴ ἐπικοινωνία, ἐπιστημονικὴ διακοινωνία κ.λπ.

4. Ἀνατροπές τῆς ζωῆς μας

Ἡ ὑπακοὴ στό θέλημα τοῦ Θεοῦ φαίνεται ἐξωτερικά νά δημιουργεῖ ἀνατροπές στή συνήθη πορεία μας.

Πῶς ὄνειρευόταν τὴ ζωὴ της ἡ ἔφηβη Μαρία σ' ἓνα φτωχικὸ χωριό, ὄρφανὴ ἀπὸ γονεῖς, μέ τὴν προστασία τοῦ ὄρμου συγγενῆ της; Τὰ καθιερωμένα εὐαγγέλια δέ μᾶς δίνουν πληροφορίες. Τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀργότερα θά ὀδηγήσει τὴν Ἐκκλησία σέ μὴ ἀποκαλυπτικὴ θεολογία, γιὰ τὴν προσδοκία τοῦ ρόλου της. Ὅμως, σύμφωνα μέ τὰ κοινωνικά δεδομένα τῆς ἐποχῆς καὶ κάθε ἐποχῆς, κάθε κοπέλα θά περιμένε νά βρεθεῖ κάποιος καλὸς ἄνδρας νά τὴ νυμφευθεῖ.

Καὶ ἔρχεται αὐτὴ ἡ οὐράνια ἐπίσκεψη, ἡ ὁποία τὴν προσκαλεῖ σέ μὴ ἀπρόσμενη καὶ μοναδικὴ προοπτικὴ. *«Χωρὶς νά παντρευθεῖς, θά γίνεις μπτέρα. Καὶ τό παιδί σου θά εἶναι ὁ Ἀνθρωπὴς τοῦ κόσμου, ὁ Σωτήρας»*.

Πῶς νά τό δεχθεῖ αὐτό; Μάλιστα, κινδύνευε στὴν ἐποχὴ της νά λιθοβοληθεῖ, ἐάν φανερωνόταν ὅτι ἦταν ἄγαμνη μπτέρα! Δέχθηκε τὴν ἀνατροπὴ τῆς ζωῆς της, διότι εἶχε ἀπέραντη ἐμπιστοσύνη στόν Θεό, στόν Ἄγγελό Του, στόν λόγο καὶ τὴν ὑπόσχесί Του. Ἡ θεολογικὴ ἀποκάλυψη θά μιλήσει γιὰ τὴν ἐμπιστο-

σύνη της στόν εὐαγγελισμό, γιατί ὁ ἄγγελος τῆς φανερωνόταν σέ ὅλα τὰ χρόνια τῆς ὀρφάνιας της, δέν ἦταν ἄγνωστος. Ἄγνωστο ἦταν τό πρωτόφαντο μίνυμα καί γεγονός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Θά δεχόμεσταν ἐμεῖς μιά τέτοια ἀνατροπή στή ζωή μας; Ἄλλα νά περυνένομε, καί ἄλλα νά μᾶς ἔρθουν; Ἡ ἐμπειρία ἀποκρίνεται ὅτι δέν τό δεχόμεσθε. Μᾶς ἔρχεται μιά θλίψη, μιά ἀρρώστια σάν κάλεσμα ὑπομονῆς ἀπό τό Θεό, καί κάνουμε πίσω! Φοβόμεσθε νά ρισκάρουμε, νά Τόν ἐμπιστευθοῦμε.

Θά μοιάζαμε στήν Παναγία, ἐκείνων τῶν ἐφηβικῶν της χρόνων, ἄν τολμούσαμε νά ποῦμε: «Σ' εὐχαριστοῦμε, Κύριε, γιά ὅ,τι μᾶς δίνεις στή ζωή. Κι ἄς ἀνατρέπονται οἱ κοινές προσδοκίες καί τὰ ὄνειρά μας» (προσευχή χριστιανοῦ).

5. Τό μεγάλο δῶρο τῆς νεαρῆς Παναγίας

Στό ἐρώτημα τῆς Μαρίας πρὸς τόν Ἄγγελο «πῶς θά γίνει αὐτό;», ἐκεῖνος τῆς ἀπαντᾷ: «Τό Ἅγιο Πνεῦμα θά ἔλθει σέ σένα καί ἡ δύναμη τοῦ Ἵψιστου Θεοῦ θά σέ ἐπισκιάσει».

Διαπιστώνουμε τόσο ξεκάθαρα τί δεσπόζουσα συμμετοχή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἡ Μαρία θά συλλάβει καί θά γεννήσει τό Χριστό μέ τήν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Ἰωάννης ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα θά πληροφορηθεῖ τήν ταυτότητα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ μητέρα του ἡ Ἐλισάβετ γέμισε μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα ὅταν χαιρετήθηκαν μέ τί Μαρία, ὁ δίκαιος Συμεὼν φωτίσθηκε ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα ὅταν πῆρε στήν ἀγκαλιά του τόν Χριστό κ.ο.κ.

Στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας ὅλα γίνονται μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Μᾶς ὀδηγεῖ στό Χριστό, κι Ἐκεῖνος στόν Πατέρα του. Εἶναι ὁ ἐξαγιαστίς μας.

Χρειαζόμεσθε τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας. Διαφορετικά εἶναι περζή, φτωχική, ἄδεια, χωρίς τό νόμιά της, ψευτισμένη, ἔξω ἀπό τήν προοπτική της. Χρειαζόμεσθε τί θεία του πρόνοια καί τήν ἐνέργειά του, τί φροντίδα καί τήν παρηγοριά του.

Ὅλα αὐτά καί τό ὑπόδειγμα νά τά γευτοῦμε μᾶς τά παρέχει ἓνας μοναδικός ἄνθρωπος: μιά κόρη 16 χρόνων πού συγκατατίθεται μέ ταπείνωση στό θέλημα τοῦ Κυρίου καί συνεργάζεται ἀπόλυτα μαζί Του στήν ἐνανθρώπησή Του. Εἶναι ἡ Παναγία μας.

Ἄς δεχθοῦμε κι ἄς ἐορτάσουμε τό δῶρο της!